

Cuprins

Abrevieri.....	XV
----------------	----

Capitolul I. Considerații introductive cu privire la familie

și dreptul familiei..... 1

Secțiunea 1. Noțiunea și funcțiile familiei	1
§1. Noțiunea de familie	1
§2. Funcțiile familiei	5
Secțiunea a 2-a. Dreptul familiei ca ramură a sistemului de drept.....	6
§1. Definiția și obiectul de reglementare al dreptului familiei.....	6
1.1. Definiția dreptului familiei	6
1.2. Obiectul dreptului familiei	7
§2. Metoda de reglementare	8
§3. Principiile generale ale dreptului familiei	8
3.1. Principiul ocrotirii căsătoriei și familiei.....	9
3.2. Principiul căsătoriei liber consimțite între soți.....	10
3.3. Principiul monogamiei	10
3.4. Principiul egalității între soți	10
3.5. Principiul interesului superior al copilului.....	11
3.6. Principiul potrivit căruia membrii familiei sunt datori să-și acorde unul altuia sprijin moral și material	12
3.7. Principiul alegerii regimului matrimonial.....	13
3.8. Principiul dreptului și îndatoririi părinților de a asigura creșterea și educarea copiilor	13
§4. Calitatea subiecților	14
Secțiunea a 3-a. Izvoarele dreptului familiei	14
§1. Izvoarele interne ale dreptului familiei.....	15
§2. Izvoarele internaționale ale dreptului familiei.....	15
Secțiunea a 4-a. Legăturile dreptului familiei cu alte ramuri de drept.....	18
§1. Legătura dintre dreptul familiei și dreptul constituțional.....	18
§2. Legătura dintre dreptul familiei și dreptul administrativ	18
§3. Legătura dintre dreptul familiei și dreptul civil.....	19
§4. Legătura dintre dreptul familiei și dreptul procesual civil	19
§5. Legătura dintre dreptul familiei și dreptul penal	20
§6. Legătura dintre dreptul familiei și dreptul procesual penal.....	21
§7. Legătura dintre dreptul familiei și dreptul internațional privat	21

Capitolul II. Logodna..... 22

Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiune și natură juridică	22
Secțiunea a 2-a. Condițiile de validitate a logodnei.....	24
§1. Condițiile de fond pentru încheierea logodnei.....	24

1.1. Condițiile de fond pozitive	25
1.2. Condițiile de fond negative (impedimentele la logodnă)	26
§2. Condițiile de formă ale logodnei	27
Secțiunea a 3-a. Efectele logodnei	28
Secțiunea a 4-a. Ruperea logodnei	29
§1. Condiții	29
§2. Efecte	29
2.1. Restituirea darurilor	30
2.2. Răspunderea pentru ruperea abuzivă a logodnei	33
Secțiunea a 5-a. Legea aplicabilă promisiunii de căsătorie cu element de extraneitate	35
Capitolul III. Căsătoria.....	37
Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiune și natură juridică	37
Secțiunea a 2-a. Caracterele căsătoriei	38
Secțiunea a 3-a. Încheierea căsătoriei	40
§1. Condițiile de fond pozitive	40
1.1. Consimțământul viitorilor soți	40
1.2. Vârsta matrimonială	43
1.3. Diferența de sex	45
§2. Condițiile de fond negative (impedimentele la căsătorie)	48
2.1. Existența unei căsătorii anterioare valabile	49
2.2. Rudenia firească și civilă	50
2.3. Tutela	50
2.4. Alienația și debilitatea mintală	51
2.5. Lipsa diferenței de sex	51
2.6. Lipsa aprobării conducătorului instituției la care este angajat preotul militar	52
Secțiunea a 4-a. Condițiile de formă ale încheierii căsătoriei	52
§1. Formalitățile premergătoare încheierii căsătoriei	52
1.1. Obligatorivitatea comunicării reciproce a stării sănătății de către viitorii soți	53
1.2. Declarația de căsătorie	53
1.3. Opoziția la căsătorie	58
§2. Formalitățile celebrării căsătoriei – procedura încheierii căsătoriei	59
2.1. Data încheierii căsătoriei	59
2.2. Momentul încheierii căsătoriei	60
2.3. Localitatea încheierii căsătoriei	60
2.4. Locul încheierii căsătoriei	61
2.5. Persoana care încheie căsătoria	62
2.6. Celebrarea căsătoriei	63
2.7. Legea aplicabilă formalităților încheierii unei căsătorii cu element de extraneitate	65
§3. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei	66
3.1. Înregistrarea căsătoriei	66

3.2. Formalități privind regimul matrimonial	68
3.3. Formalități privind eliberarea și anularea unor acte	68
§4. Dovada căsătoriei	68
§5. Celebrarea religioasă a căsătoriei	69
Secțiunea a 5-a. Efectele căsătoriei	69
§1. Efectele încheierii căsătoriei cu privire la raporturile personale dintre soți și capacitatea de exercițiu	69
§2. Efectele încheierii căsătoriei cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți	72
2.1. Regimul primar imperativ	73
2.2. Aspecte generale privind regimurile matrimoniale	83
2.3. Convenția matrimonială	84
2.4. Modificarea regimului matrimonial	95
2.5. Încetarea regimului matrimonial	97
2.6. Lichidarea regimului matrimonial	98
2.7. Regimurile matrimoniale reglementate de Codul civil	99
2.7.1. Regimul matrimonial al comunității legale	99
2.7.2. Regimul matrimonial al separației de bunuri	124
2.7.3. Regimul matrimonial al comunității convenționale	127
§3. Dispoziții de drept internațional privat cu privire la efectele căsătoriei	129
3.1. Legea aplicabilă efectelor generale ale căsătoriei	129
3.2. Legea aplicabilă regimului matrimonial	129
3.3. Legea aplicabilă condițiilor de formă ale convenției matrimoniale	130
3.4. Ocrotirea terților	131
Secțiunea a 6-a. Nulitatea căsătoriei	131
§1. Considerații introductive. Noțiune. Particularități	131
§2. Cazuri de nulitate absolută	132
2.1. Lipsa consimțământului la încheierea căsătoriei	132
2.2. Lipsa vârstei matrimoniale	133
2.3. Bigamia	133
2.4. Rudenia în gradul prohibit de lege	134
2.5. Alienaj și debilitatea mintală	134
2.6. Lipsa diferenței de sex	135
2.7. Lipsa solemnității și a publicității celebrării căsătoriei	135
2.8. Necompetența materială a ofițerului de stare civilă	136
2.9. Căsătoria fictivă	137
§3. Cazuri de nulitate relativă	139
3.1. Lipsa încuviințării sau autorizării în cazul căsătoriei minorului	139
3.2. Viciile de consimțământ	140
3.3. Lipsa discernământului	141
3.4. Existența tutelei	141
§4. Regimul juridic al nulității căsătoriei	142
4.1. Regimul juridic al nulității absolute a căsătoriei	142
4.2. Regimul juridic al nulității relative a căsătoriei	142

§5. Efectele nulității căsătoriei.....	144
§6. Căsătoria putativă	145
§7. Instanța competentă	147
§8. Hotărârea judecătorească de desființare a căsătoriei.....	148
§9. Dispoziții de drept internațional privat cu privire la nulitatea căsătoriei.....	148
Secțiunea a 7-a. Desfacerea căsătoriei.....	149
§1. Considerații introductive. Noțiuni. Particularități	149
§2. Divorțul pe cale judiciară.....	153
2.1. Divorțul prin acordul soților	153
2.2. Divorțul din culpă	155
2.3. Divorțul pentru separarea în fapt	157
2.4. Divorțul din motive de sănătate	157
§3. Procedura divorțului	158
3.1. Instanța competentă.....	158
3.2. Legitimare procesuală	164
3.3. Cererea de divorț	165
3.4. Cererea reconvențională.....	169
3.5. Măsuri provizorii pe timpul procesului de divorț.....	170
3.6. Judecarea cererii de divorț	171
3.7. Regimul probelor	172
3.8. Acte de dispoziție ale soților în timpul procesului de divorț.....	174
3.9. Decesul soților în timpul procesului de divorț	174
3.10. Soluționarea cererii de divorț. Hotărârea de divorț	175
3.11. Exercițarea căilor de atac împotriva hotărârii de divorț.....	177
3.12. Data desfacerii căsătoriei	178
3.13. Formalități ulterioare rămânerii definitive a hotărârii de divorț.....	178
§4. Mediarea în materia neînțelegerilor dintre soți.....	179
§5. Dispoziții de drept internațional privat cu privire la desfacerea căsătoriei.....	186
5.1. Legea aplicabilă divorțului și separării de corp.....	186
5.2. Convenția de alegere a legii aplicabile	187
5.3. Recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală	187
§6. Divorțul pe cale administrativă.....	187
6.1. Condițiile divorțului pe cale administrativă.....	187
6.2. Competența soluționării cererii de divorț pe cale administrativă.....	188
6.3. Procedura divorțului pe cale administrativă.....	188
§7. Divorțul prin procedură notarială.....	193
7.1. Condițiile divorțului pe cale notarială.....	194
7.2. Competența soluționării cererii de divorț pe cale notarială	194
7.3. Procedura divorțului pe cale notarială	196
§8. Efectele desfacerii căsătoriei.....	200
8.1. Efectele cu privire la relațiile nepatrimoniale dintre soți.....	201
8.2. Efectele cu privire la relațiile patrimoniale dintre soți	203

8.3. Efectele cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre părinți și copii.....	210
8.4. Efectele cu privire la raporturile patrimoniale dintre părinți și copii.....	225
Secțiunea a 8-a. Încetarea căsătoriei.....	228
Capitolul IV. Rudenia. Afinitatea. Filiația.....	230
Secțiunea 1. Rudenia.....	230
§1. Considerații introductive.....	230
§2. Clasificarea rudeniei.....	230
§3. Gradul de rudenie.....	231
§4. Durata rudeniei.....	231
§5. Dovada rudeniei.....	231
§6. Efectele rudeniei.....	232
Secțiunea a 2-a. Afinitatea.....	233
Secțiunea a 3-a. Filiația.....	233
§1. Considerații generale privind filiația. Dovada filiației.....	233
§2. Acțiunile în justiție privind filiația.....	235
2.1. Noțiune și clasificare.....	235
2.2. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație.....	236
§3. Filiația față de mamă (maternitatea).....	237
3.1. Stabilirea filiației față de mamă prin faptul nașterii.....	237
3.2. Stabilirea filiației față de mamă prin recunoaștere.....	241
3.3. Contestarea filiației față de mamă.....	245
3.4. Nulitatea recunoașterii filiației față de mamă.....	248
3.5. Stabilirea filiației față de mamă prin hotărâre judecătorească.....	249
§4. Filiația față de tată.....	251
4.1. Filiația față de tatăl din căsătorie.....	252
4.2. Stabilirea filiației față de tatăl din afara căsătoriei.....	261
4.2.1. Stabilirea filiației față de tată prin recunoaștere.....	262
4.2.2. Contestarea recunoașterii de paternitate.....	264
4.2.3. Nulitatea sau anularea recunoașterii de paternitate.....	265
4.2.4. Stabilirea filiației față de tată prin hotărâre judecătorească.....	267
4.2.5. Despăgubiri pentru cheltuielile făcute în timpul sarcinii, nașterii sau leuziei.....	272
§5. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator.....	272
5.1. Considerații generale.....	272
5.2. Condițiile reproducerii umane asistate medical cu terț donator.....	273
5.3. Stabilirea filiației în cazul reproducerii umane asistate medical cu terț donator.....	273
5.4. Contestarea filiației în cazul reproducerii umane asistate medical cu terț donator.....	274
5.5. Raporturile dintre tată și copil.....	274
5.6. Confidențialitatea informațiilor.....	274

Secțiunea a 4-a. Dispoziții de drept internațional privat cu privire la filiație	275
§1. Filiația copilului din căsătorie	275
1.1. Legea aplicabilă	275
1.2. Legitimarea copilului	275
§2. Filiația copilului din afara căsătoriei	275
2.1. Legea aplicabilă	275
2.2. Răspunderea tatălui	275
Capitolul V. Situația legală a copilului	276
Secțiunea 1. Considerații introductive	276
Secțiunea a 2-a. Principiile respectării și garantării drepturilor copilului	276
Secțiunea a 3-a. Răspunderea privind drepturile și îndatoririle părintești	277
Secțiunea a 4-a. Drepturile copilului cu privire la nume	278
§1. Egalitatea în drepturi a copiilor	278
§2. Numele copilului	278
§3. Numele copilului din căsătorie	279
§4. Numele copilului din afara căsătoriei	279
§5. Schimbarea numelui copilului din căsătorie sau din afara căsătoriei	280
Capitolul VI. Adopția	283
Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiuni și principii	283
§1. Reglementare juridică	283
§2. Noțiunea adopției	284
§3. Principiile adopției	285
§4. Structura adopției	286
§5. Felurile adopției	286
Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond ale adopției	288
§1. Condițiile de fond privind persoana adoptată	288
1.1. Vârsta adoptatului	288
1.2. Consimțământul adoptatului	288
1.3. Consimțământul părinților firești sau, după caz, al tutorelui	289
§2. Condițiile de fond privind persoana adoptatorului	292
2.1. Vârsta adoptatorului	292
2.2. Capacitatea de exercițiu	293
2.3. Aptitudinea de a adopta	293
2.4. Consimțământul adoptatorului sau, după caz, al familiei adoptatoare	294
§3. Impedimentele la adopție	295
3.1. Pluralitatea de adoptați – frați și surori	295
3.2. Adopția între frați	295
3.3. Adopția a doi soți sau foști soți de către același adoptator sau familie adoptatoare, precum și adopția între soți sau foști soți	295
3.4. Adopția de persoana care nu are capacitate deplină de exercițiu	295

3.5. Adopția de către persoana cu boli psihice sau handicap mintal.....	295
3.6. Adopția simultană sau succesivă a aceleiași persoane de către mai mulți adoptatori.....	296
3.7. Adopția de către două persoane de același sex.....	296
3.8. Rudenia, în cazul adopției internaționale.....	296
3.9. Persoana care a fost condamnată definitiv pentru o infracțiune contra persoanei sau contra familiei, săvârșită cu intenție, precum și pentru infracțiunea de trafic de persoane sau trafic și consum ilicit de droguri.....	297
3.10. Persoana ori familia al cărei copil beneficiază de o măsură de protecție specială sau care este decăzută din drepturile părintești.....	297
3.11. Persoanele care doresc să adopte singure, ai căror soți sunt bolnavi psihic, au handicap mintal sau se găsesc în una dintre situațiile prevăzute la punctele 3.9. și 3.10.....	297
Secțiunea a 3-a. Procedura adopției.....	298
§1. Procedura adopției interne.....	299
1.1. Faza prealabilă încuviințării adopției.....	299
1.1.1. Evaluarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare.....	299
1.1.2. Deschiderea procedurii adopției interne. A. Planul individualizat de protecție.....	306
1.1.3. Potrivirea dintre copil și persoana/familia adoptatoare.....	310
1.1.4. Încredințarea copilului în vederea adopției interne.....	311
1.2. Faza încuviințării adopției.....	313
1.2.1. Competența soluționării cererii de încuviințare a adopției interne.....	313
1.2.2. Cererea de încuviințare a adopției.....	313
1.2.3. Procedura de judecată.....	314
1.3. Formalități ulterioare încuviințării adopției interne.....	316
§2. Procedura adopției internaționale.....	317
2.1. Faza prealabilă încuviințării adopției internaționale.....	318
2.1.1. Atestarea adoptatorului sau familiei adoptatoare din statul de primire.....	318
2.1.2. Cererea de adopție internațională.....	318
2.1.3. Deschiderea procedurii adopției internaționale.....	320
2.2. Faza încuviințării adopției internaționale.....	321
2.2.1. Competența soluționării cererii de încuviințare a adopției internaționale.....	321
2.2.2. Procedura de judecată.....	322
2.3. Formalități ulterioare încuviințării adopției internaționale.....	322
2.4. Efectele adopției internaționale.....	323
Secțiunea a 4-a. Efectele adopției.....	323
§1. Data adopției.....	323
§2. Efectele asupra rudeniei.....	323
§3. Raporturile dintre adoptator și adoptat.....	324
§4. Cetățenia adoptatului.....	327

§5. Numele adoptatului	327
§6. Obligația legală de întreținere	327
§7. Vocația succesorală	328
§8. Informațiile cu privire la adopție	328
Secțiunea a 5-a. Încetarea adopției	329
§1. Desfacerea adopției	329
§2. Nulitatea adopției	330
2.1. Cauzele de nulitate absolută	330
2.2. Cauzele de nulitate relativă	330
2.3. Regimul juridic al nulității adopției	331
§3. Efectele încetării adopției	331
3.1. Efectele asupra rudeniei	331
3.2. Raporturile dintre adoptator și adoptat	331
3.3. Cetățenia adoptatului	332
3.4. Numele adoptatului	332
3.5. Locuința fostului adoptat	332
3.6. Obligația legală de întreținere	332
3.7. Vocația succesorală	332
§4. Formalități ulterioare încetării adopției	333
Secțiunea a 6-a. Dispoziții de drept internațional privat cu privire la adopție	334
§1. Legea aplicabilă condițiilor de fond ale adopției	334
§2. Legea aplicabilă efectelor adopției	334
§3. Legea aplicabilă formei adopției	334
§4. Legea aplicabilă nulității adopției	334
Capitolul VII. Ocrotirea minorului	335
Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiune, beneficiari și principii	335
Secțiunea a 2-a. Instituții și servicii	338
Secțiunea a 3-a. Autoritatea părintească	341
§1. Noțiune și principii	341
§2. Conținutul autorității părintești	342
2.1. Drepturile și îndatoririle părintești referitoare la persoana minorului	343
2.1.1. Dreptul la stabilirea și păstrarea identității copilului	343
2.1.2. Dreptul de a crește copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia	344
2.1.3. Dreptul și obligația de a întreține copilul	347
2.1.4. Dreptul de a stabili locuința copilului	348
2.1.5. Dreptul de a cere înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept	349
2.1.6. Dreptul de a avea legături personale cu copilul	350
2.1.7. Dreptul de a consimți la adopția copilului	353

2.1.8. Dreptul de a încuviința logodna și căsătoria minorului.....	354
2.1.9. Dreptul de exprimare a opiniei privind emanciparea minorului.....	354
2.1.10. Dreptul și obligația de a-l reprezenta pe minor ori, după, caz, de a-i încuviința actele juridice.....	354
2.2. Drepturile și obligațiile părintești referitoare la bunurile minorului.....	355
2.2.1. Dreptul și obligația de a administra bunurile minorului	355
2.2.2. Dreptul și obligația de a-l reprezenta pe minor ori, după caz, de a-i încuviința actele juridice.....	355
§3. Exercițarea autorității părintești	355
3.1. Durata exercitării autorității părintești	355
3.2. Modul de exercitare a autorității părintești	355
3.3. Decăderea din exercițiul drepturilor părintești.....	357
Secțiunea a 4-a. Ocrotirea alternativă a minorilor	363
§1. Tutela	363
1.1. Caracterele juridice ale tutelei minorului.....	364
1.2. Principiile tutelei minorului.....	365
1.3. Deschiderea tutelei și procedura numirii și înlocuirii tutorelui de către instanța de tutelă	365
1.4. Tutorele.....	368
1.5. Consiliul de familie.....	370
1.6. Exercițarea tutelei	372
1.7. Controlul exercitării tutelei.....	376
1.8. Încetarea tutelei.....	377
1.9. Răspunderea tutorelui	379
§2. Curatela	380
2.1. Cazuri de instituire a curatelei.....	380
2.2. Aspecte de procedură cu privire la instituirea curatelei minorului.....	381
§3. Protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi.....	383
3.1. Serviciile de protecție specială	383
3.2. Măsurile de protecție specială	386
Secțiunea a 5-a. Dispoziții de drept internațional privat cu privire la autoritatea părintească.....	394
Capitolul VIII. Obligația legală de întreținere.....	396
Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiune și caractere juridice	396
§1. Caracterul legal	396
§2. Caracterul imperativ	397
§3. Caracterul personal.....	397
§4. Caracterul reciproc	397
§5. Caracterul succesiv.....	398
§6. Caracterul variabil	398

§7. Caracterul divizibil	399
§8. Caracterul complex.....	399
Secțiunea a 2-a. Persoanele între care există obligație legală de întreținere și ordinea în care se datorează	399
Secțiunea a 3-a. Condițiile de existență ale obligației de întreținere	401
§1. Condițiile privitoare la creditorul întreținerii.....	401
1.1. Starea de nevoie	401
1.2. Imposibilitatea de întreținere din munca sau bunurile sale.....	402
1.3. Comportamentul corespunzător	402
§2. Condițiile privitoare la debitorul întreținerii.....	403
2.1. Existența mijloacelor de plată sau a posibilității de a dobândi aceste mijloace	403
2.2. Inexistența unei alte persoane obligate la întreținere înaintea sa, potrivit ordinii legale.....	404
Secțiunea a 4-a. Categoriile de obligații legale de întreținere	404
§1. Obligația de întreținere dintre soți.....	404
§2. Obligația de întreținere între foștii soți.....	406
§3. Obligația de întreținere dintre părinți și copii	407
§4. Obligația de întreținere a soțului care a contribuit la întreținerea copilului celuiilalt soț, față de respectivul copil.....	411
§5. Obligația de întreținere a copilului care a fost întreținut de soțul părintelui său, față de cel care l-a întreținut	412
§6. Obligația de întreținere a copilului pe perioada absenței părinților sau tutorelui	412
§7. Obligația de întreținere a moștenitorului persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care, fără a avea obligația legală, i-a dat acestuia întreținere	414
Secțiunea a 5-a. Stabilirea și executarea întreținerii	414
§1. Obiectul întreținerii	414
§2. Cuantumul întreținerii.....	414
§3. Data de la care se datorează	415
§4. Felul și modalitățile de executare a obligației de întreținere.....	416
§5. Modificarea pensiei de întreținere.....	417
§6. Încetarea obligației legale de întreținere.....	418
§7. Restituirea cheltuielilor făcute cu întreținerea unei persoane, pe calea acțiunii în regres	422
§8. Restituirea întreținerii nedatorate	423
Secțiunea a 6-a. Aspecte procedurale	423
Secțiunea a 7-a. Dispoziții de drept internațional privat cu privire la obligația de întreținere	423
Bibliografie selectivă	425